

Franz Kafka: Kormidelník

Povídka vypráví o muži, nejspíše kormidelníkovi plavidla, kterého v řízení lodi vyruší vysoký tmavý muž. Tento temný muž ho odstrčí od kormidla a převezme jeho funkci. Kormidelník se dovolá pomoci, avšak není mu dopřána (řádek 1-12). Kafka zde používá ich formu.

Stejně jako v Proměně je hlavní postava zastoupením Kafky samotného. Kafka psal výhradně o sobě a pro sebe. „Vypisoval“ se tak ze svých problémů, které ale velmi zveličoval. Děj Proměny, stejně jako Kormidelníka, se odehrává v temném prostředí. V případě Kormidelníka v tmavé noci (řádek 2). V obou povídkách dochází ke změně v hierarchii. Řehořovu vedoucí roli v rodině nahrazuje otec. Řehořovi se to sice nelíbí, ale nemá na výběr. V případě kormidelníka tmavý muž, který je pravděpodobně silnější než kormidelník, přejímá jeho funkci v řízení lodi. Kormidelník se sice brání, ale tmavý muž, který s největší pravděpodobností symbolizuje Kafkův strach, ho přemůže (řádek 3-6). Kormidelník volá o pomoc, ale stejně jako u Řehoře není nikdo, kdo by pomohl (řádek 8-11). Situace, ve kterých se obě hlavní postavy nacházejí, jsou absurdní. Jsou tak fantaskní, až spíše připomínají zlý sen. Přitom ale autor vůbec neřeší příčinu takové situace. Jako by to nejabsurdnější byla naprosto samozřejmá věc. Oba hlavní hrdinové jsou ve své situaci bezbranní. I když se (alespoň kormidelník) snaží zvrátit děj, nedosahují úspěchu. Jsou ve svém postavení bezmocní. Celá situace je pro ně bezvýchodná. Obě povídky mají pesimistický konec. Řehoř umře a chudák kormidelník je zbaven své funkce. Ukazují na nespravedlnost světa. Proč zrovna Řehoř? Proč právě kormidelník? Na tyto otázky nenalezneme odpovědi a také se staly příčinami mnoha sporů. Obě hlavní postavy ztratily samy sebe. Dopustily zmechanizování svého života. Přišly o svoji individualitu. Řehoř se jako brouk schoval ve svém byrokratickém světě. Kormidelník se opakovaně ptá: „Nejsem já kormidelník?“

Kafka byl velmi senzitivní spisovatel. Kvůli chladnému vztahu s otcem se však velmi strasil. Izoloval se. Ze svých problémů se vypisoval. V jeho dílech se často objevuje strach. Přímo nebo jako metafora. Najdeme např. v Kormidelníkovi strach z toho, že hlavní hrdina přijde o vedoucí postavení. V Procesu objevíme strach ze síly byrokracie a totalitních režimů. Často je příčina problému neznámá. Toto „centrum“ dění je strašidelné. Tato nevědomost v nás vzbuzuje napětí a obavy. Když nevíme, co nás čeká, co se skrývá za rohem. To je teprve strach. A když nás tato příčina zažene do kouta, to už může člověk zešílet. Myslím, že tento strach vystihl Kafka nejlépe. Strach z vlastní bezmocnosti.